

Emlékeztető a Második MERT Falufórumról Szada - 2010 június 16

Résztevők:

Szervezők:

Dr. Kohlheb Norbert – SZIE-KTI

Mátyás Izolda – SZIE-KTI

Gyuricza Csaba – SZIE-Növénytermesztési Intézet

Helyi lakosok:

11 személy jelent meg (polgármester, gazdák, civil szervezetek, helyi újság szerkesztője, további érdeklődő lakosok)

Az érintettek elérésére használt eszközök:

- Személyes találkozás és megbeszélés a polgármesterrel, a település üzemeltető Szada Nova Kft. vezetőjével
- 2111 Szada – helyi újságban cikk
- Plakátok elhelyezése a település több stratégiai pontján
- Hirdetés a falu honlapján
- A kulcsszereplők személyes meghívása írásbeli meghívóval (képviselőtestület tagjai, gazdák, föld és erdő tulajdonosok, intézmények vezetői, helyi egyházfők, stb.)

A fórum menetrendje:

1. **Dr. Kohlheb Norbert (SZIE-KTI)** megnyitja az eseményt és **Mátyás Izoldával (SZIE-KTI)** közösen ismertetik a község biomassza potenciáljának területi elhelyezkedését és az ebből elérhető önellátási szintet. Tisztázásra kerülnek a NATURA 2000 körül felmerült bonyodalmak is.
2. **Dr. Gyuricza Csaba (SZIE-Növénytermesztési Intézet)** bemutatja a lágymű és a fás szárú energetikai biomassza termelésének lehetőségeit, előnyeit és hátrányait a saját szántóföldi kísérletek alapján
3. **Dr. Kohlheb Norbert (SZIE-KTI)** kérdésselvetésekkel elindítja a vitafórumot: Miért fontos a megújuló Szadán? Mi az, ami megvalósítható a hallottakból Szadán? Milyen hasznosítások jutnak eszünkbe a területen? Milyen perspektívában gondolkodhatunk az erdő, a szántó esetében? Kik maradtak ki, vannak-e még gazdák? Milyen tapasztalatok vannak? A gazdák közben kitöltik a kérdőívet a területekről és művelési ágakról.

Kérdések – észrevételek –válaszok

1. *Miért fontos a megújuló Szadán?*

Környezeti, társadalmi és gazdasági előnyök bemutatása. Érdekszövetség alakul ki, amelynek következtében működőképes rendszer jön létre. Az önellátás is megvalósul közben, amely további „szabadságjogokat” ad a településnek.

2. *Az energetikai számítások mi alapján történtek? Legeltetés befolyásoló hatás figyelembe lett-e véve?*

Átlagos adatok és a korábbi interjúk alapján szerzett hozamadatokkal végeztük a számításokat. Gyümölcsösök, szőlő esetében átlagos irodalmi adatokat alkalmaztunk – gyümölcsösök térállása, venyige hozam stb. Állattartás-növénytermesztés egyensúlyának helyreállítása

3. *Lespák Imre aprítékos feldolgozással foglalkozik. A vágástéri hulladék begyűjtésével sok probléma van, domboldalról nem lehet összeszedni. Nincs annyi biomassza,*

amennyit a potenciál mutat. Érdekelté kell tenni a résztvevőket, ez plusz költséget jelent! Most vegyes kereskedés folyik az apríték piacon, sokat exportálunk Ausztriába, Szlovákiába. Jelenleg keresztbeszállítás történik, Kis mini erőművek telepítésével foglalkozik magánházakban – itt a cél a diverzitás biztosítása az ellátásban.

Konténeres energiatermelés bérléssel. A beszállítóknál gyakran lehet minőségi probléma. A gépek nagyon drágák, jó lenne hazai fejlesztésű gépeket használni.

4. *Kb. mibe kerülne a termelés, és hogy történne a kifizetés? Inkább fiatalokat kellene beszervezni, mert az idősek hogyan vállaljanak 10 éves időtávban ilyen kötöttséggel járó új technológiát? Vannak fiai-unkáik, de nem érdekli őket a gazdálkodás, ő egyedül küszködik 13 ha-al. Ő új beruházásba nem vágna bele.*
5. *Kohlheb: Szeretném, ha a fiatal gazdák is itt lennének.*
6. *Kommunális hulladékkal is kell foglalkozni!*
7. *A komposztot elviszik és keverik szennyvíziszappal, de azt már nem lehet szántóföldön hasznosítani. A szállítási költségek biztosan túl magasak lesznek a szennyvíziszap komposzt esetében.*
8. *Polgármester állásfoglalása: 5 éves történet, amióta ezzel foglalkoznak, több lábon kell állni, először kezdték a termálvízzel aztán elmentek a biomassa, biogáz irányába aztán jött az égetés. A célkitűzés az önellátás, a 47% nagyon impozáns. A vágástéri hulladék probléma, nehezen közelíthető, összegyűjthető, drága szállítás, megközelítés. Bár csökkent a külterület, de nagy előnye a szadai szerkezeti tervnek, hogy nagy telkek keletkeztek, min 1500 m² ahol most a gyomok nőnek. A beépítés után is megmaradó nagy, parkosított kertek óriási biomassa termelők lehetnek. Kérdés, hogy hogyan lehetne megoldani a kerti biomassa összegyűjtését.*

Az energetikai önellátás települési szinten vagy háztartási szinten cél? Háztartások esetében lehetne néhány akár 100%-os, de a többit ez igazából nem érinti. Mit lehetne Szadán célba venni? A termálvizet mindenki használja, vannak tapasztalatok, fűrőt is szakítottak bele – ezzel kell foglalkozni. Szimpatikus volt a kiserőmű és erről szólt az első tanulmány is. A települési erőmű is fontos. Önkormányzati és vállalkozói együttműködésben termálvíz és a gazdákkal biomassa beszállítás továbbá a kertekből összegyűjteni – szállítási költséget a zöldhulladéktól való megszabadulás érdekében felvállalják a kerttulajdonosok. A termelési, bejuttatási rendszert kell kitalálni. Termelőkkel is le lehetne szerződni és az állati hulladékokat is be lehet esetleg gyűjteni. Egy vegyes üzemű települési erőművecske célba vehető lenne talán. Így teljesülne a gyommentesítés és a szállítási érdekelttség is meg lenne oldva. Milyen energiát is állítsunk elő – gázt- mit csináljunk vele – energiatermelés hálózatra, betápláljuk, villamos energiát? Települési közcélokra vagy értékesítésre? Akik beszállnak, azok közvetlen használati lehetőséget élveznek. Akik hobbi szinten beszállnak, lehet hogy kaphatnának jegyet, amit pénzre lehet váltani ... Óriási energia és befektetési igénye van az erőműnek. Mindenképpen pályázati pénz kell, ha bevonunk vállalkozót az megtérülést akar, plusz csatlakozó rendszer, plusz termálvíz esetében a visszasajtolást is meg kell oldani, csővezetékezés, hőcserélők stb. és fenn kell tartani legalább egy 1-2 MW-os fogyasztót a pályázáshoz. Ahhoz, hogy a Berci érdeklődése kora ellenére fennmaradjon, le kell szerződni a gazdákkal és akkor a te 13 ha-ról ilyen olyan növényeket kezdesz el termelni és még az unokád is fel tud ülni a traktorra és a havi jövedelme fele ebből tud származni. Tehát valamilyen potenciális megoldást kell a termelőknek letenni. A másik lehetőség a háztartási szintű termelés. Itt technológiai kérdések merülnek fel – lehet-e olyan kisméretben elképzelni ezt? Mindenkinek van kertje, tehát sok hulladék képződik. Van-e olyan kicsi méretű technológia, amivel ez háztartási szinten is hasznosítható. Községi beruházásból a közösségi intézmények ellátása lehet a másik oldal. A kerti hulladékok felmérése és a

kitűzhető célok megfogalmazása, és erre kellene a helyi embereket megnyerni. Fontos megmutatni, hogy milyen hasznuk származik belőle. 500-1000 m³ között keletkezik gallyhulladék a településen – ezt lehetne aprítékolni. Ez nem olyan mennyiség, hogy egy vállalkozónak érdekes legyen, de időlegesen megoldható lehetne! Az apríték ingyen kerül a gyűjtőhelyre, ez előny. Ebből lehetne valamilyen közösségi hasznot csinálni. Ha kialakul, hogy mennyi a biztos mennyiség, akkor ezzel már lehet számolni.

9. *Lespák Imre aprítékos vállalkozó: Volt már erre példa, hogy az önkormányzat költségén összegyűjtötték és felaprították a gallyat.*
10. *Polgármester: Ehhez hozzá lehetne venni a lakossági hulladékokat is.*
11. *Gazda: A szadai határ, ami kb. 200 ha nagyon homokos. Kérdés, hogy oda hogyan lehet telepíteni.*
12. *Gazda: már egy győri cég egyszer elindította ezt az egészet, de aztán nem lett a telepítésből semmi.*
13. *Farkas: A VGT kiszárította területet az árok kimélyítése miatt. Vissza kellene építeni a zsilipeket a patakmederbe és akkor lehetne öntözni is. A NATURA 2000 egyelőre nagy korlátozást jelent.*
14. *Gyuricza: Az engedély csak az MVH és az MGSZH engedélyétől függ.*
15. *Polgármester: nézzük meg, mert a NATURA sokakat érint. A védett területen bolgárkertészetek voltak. De legalább az őshonos fajokat engedjék. A SZIE tanulmánya volt, ami a korlátozásokat jelenti.*
16. *Az országban nagyon sok területet jelöltek ki NATURÁ-ba. A termelést egy vállalkozónak kell összefogni. Sajnos nagyon szétszabdalt a területmegosztás.*
17. *A győri cég háromszoros támogatást ígért a területükért. Ki legyen a beruházó? Honnan jöjjön, mert ezek 100 milliós összegek?*
18. *Kohlheb: A SZIE a NATURA 2000-el kapcsolatos kutatásban vett részt 20 mintaterületen, köztük volt a Veresegyházi-medence is, amely Szadát érinti. A kutatás tudományos munka volt, annak eredményei tudományos eredmények, nem jogerősek. A SZIE nem hatóság, javaslatokat tehet, de nem kötelezhet semmire. Hogy milyen legyen a bioenergia felhasználási léptéke? A lépték legyen vegyes, egyszerre települési és háztartási. Ami most készül egy hosszútávú stratégia és a konszenzus alapján lépésről lépésre elkezdhet építkezni a település. Ki kell egészíteni az energiahatékonysággal és az egyéb megújuló energiaforrásokkal is. Az ütemezésre is figyelni kell, mert az adott termelési rendszerhez elosztási rendszer is kell, pl. távhőrendszer, ezt hosszú távon lehet csak kiépíteni.*
19. *Farkas: de a NATURA már ki lett jelölve és a HRSZ alapján, amelyet nem hajlandók megbontani alrészletekre, inkább az egész területet levédtek, pedig a saját bevallásuk szerint sem kellene az egész HRSZ-t védetté tenni. Tehát csak egy egyszerű technikai probléma volt. Azt kérik, hogy állami költségen bontsák meg a területet és csak a szükséges részét védjék le.*
20. *Mátyás: A naturaterv.hu oldalon fel van sorolva az összes alrészlet.*
21. *Miháli Bertalan: A homokveréses területen hogyan lehetne megoldani a telepítést?*
22. *Gyuricza: A NATURA 2000-es területen csak az adott hatóságok kompetensek, meg van a jogszabályban, hogy mit lehet telepíteni. Itt már nincs szava a természetvédelemben. A homokos területen is lehet sikeres a telepítés, a jó alapanyagtól függ. A Kiskunságon is volt sikeres telepítés, mert olyan mélyre megy a gyökere. Ha 15 ha lenne és 70 éves lenne, biztosan ezzel foglalkozna, mert csak az elején van munka vele és hosszú távon van piaca. Aprítékkészítő gépet elég csak bérelni. A közmunka programban is érdemes az alapanyag-termelést beintegrálni. Ha sok a munkanélküli, ez jó lehetőség lehet. További lehetőség a gyökérvonás tisztítás,*

- de erre Szadán már nincs mód, mert van drága szennyvíztisztító telep és csatlakozás. Az integráció megszervezéséhez meg kell keresni a megoldást. Az egyedi fűtés fajlagosan nem jó. Kókán mégis egyedi rendszereket alakítottak ki és jelentősen tudták csökkenteni a fűtési energiaigényüket.*
23. *Gazda: Kint vannak a táblák, hogy védjék a területet és oda nem is megy senki, hacsak a motorosok nem.*
24. *Polgármester: A védett erdőket is meg kell majd nézni. 15 ha a kárpótlásban lévő erdőterület.*
25. *Polgármester: záró tanulmány készül, de aztán hogyan megyünk tovább?*
26. *Kohlheb: A stratégiai dokumentum 2011 januárjára készül el, ezt a képviselőtestület elfogadásával adja az egyes lépések megvalósításának vázát. Még két fórum lesz ahol a technológiai változatokat kellene kiválasztani és finomítani. Közben azonban el kellett kezdeni szervezni a gazdákat, háztartásokat és a konkrét megvalósítási folyamatokat is. Az energiahatékonysággal is kellene foglalkozni. Erre kellene épülnie a mostani stratégiának. Kérdés, ez hogyan hozható be a képbe az egyéb megújulókkal együtt. Ezek nyitott kérdések, el kellene döntenie. A személyes beszélgetésekhez is kérjük a támogató léggörcsöt.*
27. *Van aki a jó példákat hiányolja!*
28. *Kohlheb: Erről lesz a projektben egy gyűjtemény. A projekt honlapján már sok minden elérhető. Ígérjük a folyamatos tájékoztatást.*
29. *A polgármester keressen olyan vállalkozót aki felvállalja a termeltetési munkát, mert az idősebbek ezt nem vállalják!*
30. *Kohlheb: ez majd a következő lépés lesz.*
31. *Gyuricza: Segít ebben*
32. *Polgármester: a győriek még utolérhetőek lehetnek.*
33. *Miháli: Szentjakabon csak neki magának vannak vetések és csak önellátásra.*
34. *Kohlheb: Az ellátásbiztonságra is figyelni kell. Párhuzamos gázüzem van a legtöbb helyen, de az ellátás-diverzifikálással is lehet ezen javítani.*
35. *Szaporítóanyagot hol lehet beszerezni?*
36. *Gyuricza: engedélyezett törzsállományokból, csak úgy nem lehet eldugványozni, mert nem is ered meg, de meg is büntetik. A szántóföldi rövid vágásfordulós üzemet bírnia kell a fajtának. A száraz területre az akácot javasolják, de a fűz is tud már annyit, sőt akár többet is. Az akáccal sok egyéb probléma is van.*
37. *Kohlheb: Van-e még egyéb javaslat? Ha nincs köszönjük a figyelmet! A fórumok összefoglalói olvashatóak lesznek az újságban és az interneten is.*

Legyen lista a személyesen megkereshető emberekről!